

**Астана қаласы әкімдігінің «Дәулет» МКҚК Сыбайлас жемқорлыққа
қарсы комплаенс-қызметінің ережесі**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Астана қаласы әкімдігінің «Дәулет» МКҚК (бұдан әрі – Кәсіпорын) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі туралы ереже Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) Төрағасының 2023 жылғы 31 наурыздағы № 112 бұйрығымен бекітілген Квazимемлекеттік сектор субъектілерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет көрсету туралы үлгілік ережесіне және «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 16-бабының 3-тармағына сәйкес әзірленді.

2. Осы ереже Кәсіпорынның сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің мақсаттарын, міндеттерін, қағидаттарын, функциялары мен өкілеттіктерін айқындайды.

3. Осы ережеде мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс - Кәсіпорынның және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету жөніндегі функция;

2) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу;

3) мүдделер қақтығысы – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті адамдардың, соларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл жағдайда өздерінің қызметтік міндеттерін орындауы және (немесе) тиісінше орындамауы осы адамдардың жеке мүдделері құқық бұзушылықтың бұзылуына әкеп соғуы мүмкін;

4) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық - сыбайлас жемқорлық белгілері бар, заңмен әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген заңсыз кінәлі әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

5) сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

6) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің профилактикалық іс-шаралар жүйесін

әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган – Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын қалыптастыруды және іске асыруды және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы үйлестіруді, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың және оның аумақтық бөлімшелерін алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу және тергеуді жүзеге асыратын мемлекеттік орган.

4. Кәсіпорынның және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын (сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс) қамтамасыз ету функциясын комплаенс-менеджер жүзеге асырады.

5. Комплаенс-менеджер Кәсіпорынның тәуелсіз лауазымды тұлғасы болып табылады және тікелей Кәсіпорын басшысына бағынады.

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі өз өкілеттіктерін Кәсіпорынның лауазымды адамдарына тәуелсіз жүзеге асырады және Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасы талаптарының сақталуын қамтамасыз етуде тәуелсіз.

7. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметіне әдістемелік қолдау сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органы және оның аумақтық бөлімшелері көрсетеді.

8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің функциясын Кәсіпорынның басқа құрылымдық бөлімшелерінің функцияларымен біріктіруге жол берілмейді.

2-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің мақсаттары, міндеттері, принциптері, функциялары мен өкілеттіктері

9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің негізгі мақсаты Кәсіпорын мен оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының орындалуын бақылау болып табылады.

10. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің міндеттері:

1) Кәсіпорынның және оның қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу және превенция бойынша құралдарды енгізуді қамтамасыз ету;

2) кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесін тиімді жүзеге асыру;

3) Кәсіпорында сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуді қамтамасыз ету;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі сыртқы нормативтік талаптардың және озық халықаралық тәжірибенің сақталуын қамтамасыз ету;

5) Заңға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету.

11. Кәсіпорын сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс функцияларын енгізу және жүзеге асыру кезінде мынадай қағидаттарды басшылыққа алады:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс функцияларын іске асыру үшін бөлінген өкілеттіктер мен ресурстардың жеткіліктілігі;

2) басшылықтың сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенстің тиімділігіне мүдделілігі;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі қызметінің ақпараттық ашықтығы;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің тәуелсіздігі;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жүзеге асырудың үздіксіздігі;

6) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жақсарту;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын маманның құзыретін ұдайы жетілдіру.

12. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің функциялары:

1) әзірлеуді қамтамасыз етеді:

Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы ішкі саясат;

Кәсіпорын қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы нұсқаулықтар;

Кәсіпорындағы мүдделер қақтығысын анықтау және шешудің ішкі саясаты;

сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт;

сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша ішкі іс-шаралар жоспары;

Кәсіпорын қызметкерлерін фактілер немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы ықтимал бұзушылықтар туралы хабардар ету тәртібін реттейтін құжат;

корпоративтік әдеп және мінез-құлық мәселелерін реттейтін құжат;

2) Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне қатысты ақпаратты жинауды, өңдеуді, қорытындылауды, талдауды және бағалауды жүзеге асырады;

3) 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес Кәсіпорын қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуді үйлестіреді;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органның бірінші басшыларының және Кәсіпорынның бірлескен шешімімен

жүзеге асырылатын Кәсіпорын қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сыртқы талдауға қатысады;

5) Кәсіпорында анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне және оларды азайту және жою бойынша қабылданған шараларға мониторингті жүзеге асырады;

6) Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мәселелері бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізеді;

7) Кәсіпорын қызметкерлері үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы оқыту семинарларын ұйымдастырады;

8) Қоғам қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты және корпоративтік әдеп және мінез-құлық мәселелерін сақтауын бақылауды қамтамасыз етеді;

9) Кәсіпорын ұжымында жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларға сәйкес келетін қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді;

10) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің құзыреті шегінде заңнамада белгіленген мемлекеттік функцияларды, қаржылық бақылау шараларын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді орындауға уәкілеттік берілген тұлғаларға теңестірілген адамдардың сақтауын қамтамасыз етеді;

11) Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі ішкі іс-шараларды әзірлейді және орындауына бақылауды жүзеге асырады;

12) мүдделер қақтығысын анықтау, бақылау және шешу, оның ішінде жұмыспен қамту, сатып алу және Кәсіпорынның бизнес-процестері мәселелері бойынша шаралар қабылдайды;

13) Кәсіпорында сыйлықтар беру және алу мәселелерін реттеу бойынша шаралар қабылдайды;

14) контрагенттердің сенімділігіне кешенді тексеруді жүзеге асырады;

15) Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлық фактілері туралы арыздар (шағымдар) бойынша ішкі аудит жүргізеді және/немесе оларға қатысады;

16) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамадағы, Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа байланысты істер бойынша сот тәжірибесіндегі өзгерістерге мониторингті және талдауды жүзеге асырады;

17) Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын іске асыру тиімділігін бағалауды жүзеге асырады;

18) Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша ақпаратын тыңдауға;

19) Кәсіпорынның басшысына анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою, Кәсіпорын қызметін ұйымдастырудың ішкі процестерінің тиімділігін арттыру бойынша ұсынымдар береді;

20) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органмен және мемлекеттік органдармен, квазимемлекеттік сектор субъектілерімен, қоғамдық бірлестіктермен, сондай-ақ өзге де жеке және заңды тұлғалармен өзара іс-қимыл жасайды.

13. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі өз қызметінің шеңберінде:

1) Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінен, оның ішінде коммерциялық және қызметтік құпияны құрайтын мәліметтер мен материалдарды сұратады және алады;

2) өз құзыретіне жататын мәселелерді Кәсіпорын басшысының қарауына енгізуге бастамашылық жасайды;

3) ықтимал сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар немесе Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңнамасын бұзу туралы келіп түскен хабарламаларға қызметтік тексеру жүргізеді;

4) Кәсіпорын қызметкерлерінен қызметтік тексерулер шеңберінде жазбаша түсініктемелер беруді талап етеді;

5) Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын жетілдіру жөніндегі ұсыныстарды әзірлейді және оларды сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жібереді;

6) өз құзыреті шегінде ішкі құжаттардың жобаларын әзірлеуге қатысады;

7) Кәсіпорын қызметкерлерінің Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың болуы немесе ықтимал бұзылуы фактілері туралы хабарлауы немесе Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар енгізу үшін ақпараттық арналарды құрады;

14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі өз қызметін жүзеге асыру кезінде:

1) Кәсіпорын және оның аффилиирленген тұлғалары туралы ақпараттың, сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс жөніндегі функцияларды орындау кезінде белгілі болған инсайдерлік ақпараттың, егер оларда алдағы және (немесе) жасалған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы мәліметтер болмаса, құпиялылығын сақтайды;

2) сыбайлас жемқорлықтың болжамды немесе нақты фактілері, корпоративтік әдеп кодексін және Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша басқа да ішкі құжаттарды бұзу фактілері бойынша жүгінген тұлғалардың құпиялылығын қамтамасыз етеді;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзудың болуына немесе ықтимал мүмкіндігіне байланысты кез келген жағдайлар туралы Кәсіпорын басшысына дереу хабарлайды;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органның назарына әзірленіп жатқан, жасалған немесе жасалған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы белгілі болған жағдайларды жеткізуге;

5) Кәсіпорынның белгіленген жұмыс тәртібіне кедергі жасамайды;

6) қызметтік және кәсіптік этиканы сақтайды.

15. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің қызметкері:

1) алдыңғы үш жылда өздері қатысқан процестік аудиттерге қатысуға;

2) тексерудің бейтараптығына нұқсан келтіруі мүмкін немесе осындай залал келтіреді деп есептелетін қызметпен айналысуға;

3) құпия ақпаратты жеке мүдделер үшін пайдалануға;

4) іскерлік этика нормаларын бұзуға;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің тәуелсіздігіне, объективтілігі мен бейтараптығына нұқсан келтіруі мүмкін немесе осындай залал келтірді деп есептелуі мүмкін сыйлықтарды қабылдауға және қызметтерді пайдалануға;

6) мүдделер қақтығысына әкеп соғуы мүмкін тексерулерге, қызметтік тергеулерге және басқа да іс-шараларға қатысуға құқылы.

16. Кәсіпорынның басшылығына:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің қызметін жүзеге асыру үшін тиімді жағдай жасауға ықпал етуге, оның мақсаттарын, міндеттерін, функциялары мен міндеттерін орындауға, құқықтарды жүзеге асыруға жәрдемдесуге;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің қызметіне әкімшілік (ұйымдастыру-техникалық) қолдауды, оның ішінде оның қызметі үшін қажетті мүмкіндіктерді, активтерді және ресурстарды, оның ішінде ақпараттық жүйелер мен қосымшаларды (қажетті дерекқорларға қолжетімділікті) және басқа да тауарлар, жұмыстар, қызметтерді ұсынуды жүзеге асырады;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің қызметкеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің қызметі, әлеуметтік және коммуникациялық дағдылар мен құзыреттер бойынша оқыту және сертификаттау мүмкіндіктерін береді.

17. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерімен өзара іс-қимылы өзара сыпайылық пен жұмыстағы дұрыстыққа негізделеді.

18. Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметіне келесілер арқылы көмек көрсетеді:

1) осы ереженің 7-тармағының 1) тармақшасында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып, сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің міндеттері мен функцияларын іске асыру үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты ұсыну;

2) анықталған тәуекелдер мен бұзушылықтарды объективті талқылау;

3) туындайтын мәселелер мен проблемаларды бірлесіп шешу.

3-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің есеп беруі

19. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға Кәсіпорында қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар туралы ақпаратты тоқсан сайын жолдайды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органның сауалы бойынша квазимемлекеттік сектор субъектісінде қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар бойынша қосымша ақпарат жіберіледі.

20. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі мерзімді түрде Кәсіпорын басшысына есеп береді.

Кәсіпорынның басшысы тарапынан ықтимал сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар болған жағдайда сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі Заңның 24-бабының 1-тармағына сәйкес уәкілетті мемлекеттік органдарға жүгінеді.